

میکروب و کثافات هستند مثلاً دندان تا کرم خورده و فاسد نشود نمی افتد یا آنرا نمیکشند همچنین مو دارای باکتریها و حشرات موزبه و خون در دوره بیماری محتوی میکرب های امراس عفونی بوده و خون حیض ممکن است دارای میکرب سوزاک و سفلیس و غیره باشد یا ناخن که بلند شود و باید آنرا بگیرند قطعاً دارای کثافت خواهد بود .

اگر اشیاء فوق مدفون نگردد ممکن است میکرب آنها در حین تماس با مردم به ابدان آنها منتقل شود از طرف دیگر چون آن هفت چیز بهترین وسائل برای نزول و محل نشو و نمای اقسام میکرب ها است مخصوصاً خون و علقه و مشیمه در هر جایی که افتاده باریخته شود سطح زمین را آلوده ساخته موجبات ابتلاء بامراض را فراهم میآورند . بهترین روش محفوظ ماندن از این طریق واگیری ها مانا دستور فوق الذکر است که باید آنها را در زیر خاک مدفون نمود .

علت دفن اجساد

شارع مقدس اسلام بدفن اجساد امر فرموده زیرا چنانچه جنازه مدفون نگردد مشاهده فاسد شدن جسد و تغییر یافتن بوی آن و منظره وحشت ناکش نه فقط جمعی را متالم میکند بلکه هر ذی روحی که در اطراف آن محل واقع شده از بوی آن متأذی میگردد . امروزه معلوم شده که پیدایش عفونت و فساد در جنازه بلافاصله پس از مرگ صورت میگیرد بدین طریق که باکتری های روده بنخون و لثه داخل شده و بسرعت نمو میکنند ابتدا (هوازیها) و بعد آن آنااروبی ها (بی هوازیها) نمو میکنند . تجزیه مواد آلبومینوئید و تولید گاز های عفن پس از نمو کامل آن آنااروبی ها شروع میشود بدین طریق که بتدریج لکه های سبزرنگ روی شکم ، سینه و اعضاء ظاهر شده و لکه های قرمز رنگی هم در وریدهای محیطی سینه و اعضاء مشاهده میگردد . آن آنااروبی ها بواسطه تجزیه مواد آلبومینوئید بنساختار شیمیایی ساده تولید گاز های عفن (مانند اسید کربنیک و هیدروژن و هیدروژن سولفور و آمونیاک) عوامل واقعی عفونت و فساد هستند .

پس از سه چهار روز در تابستان فشار کاز در خود شکم فدوق العاده میگردد بطوریکه اگر جنازه در تابوت سربی باشد ممکن است تابوت بترکد جسد ممکن است دو برابر شده و بیضه ها بقدر سرچین می گردند. پس از چند ماه بر حسب جنس خاک جسد بواسطه فشار تر کیده جدار پاره شده عفونت از بین می رود. پیش از آغاز عفونت میکروبی در نعش بعضی حشرات (دیترها) تخم های خود را در مدخل دهان، بینی و زاویه چشم میگذارند و بزودی لارو تولید شده در حفره بینی و چشم و گوش فرو میروند و بامیکرورها در عمل انهدام نسوج کمک می کنند علت دفن را شارع مقدس اسلام چنین بیان می فرماید.

عن فضل بن شاذان عن الرضا (ع) قال انما امر بدفن الميت لئلا يظهر الناس على فساد جسده و قبح منظره و تقیر رائحته و لا يتأذى الاجیاء بریحه و بما یدخل علیه من الآفه و الفساد و لیكون مستورا عن الاولیاء و الاعداء فلا یشت عدوه و لا یحزن صدیقه : یعنی فضل بن شاذان از حضرت رضا علیه السلام روایت کند که آن جناب فرمود دفن مردگان از آن رواج گردید که مردم بر تلاش و فساد جسد میت آگاه نشوند و زشتی تبدیل آنرا نه بینند و گندوبوی آنرا استشمام نکنند و زندگان از بو و اجزاء فاسد شده مردگان در اذیت ورنج نیفتند و زیر خاک پوشیده شود از دوستان و دشمنان تا خصمشان سرزنش نکوید و همیان از منظره آنان غمگین نگردند. با وجود آنکه در آن زمان جنازه ها دفن میشد. در این حدیث حضرت رضا (ع) تغییراتی را که ممکن است یک جنازه در هوای آزاد بکند کاملاً بیان فرموده و همچنین آفاتی را که از خارج بدان میرسد متذکر شده اند.

امروزه بوسیله آزمایش های گوناگون محقق شده که باسیل مطبقه از چند هفته تا چند ماه ممکن است در لاشه مدفون زنده بماند میکروب و با از چند روز تا سه ماه در اجساد زندگی میکند باسیل اسهال خونی از چند روز تا یکماه باسیل سل از ۲-۳ ماه در لاشه مدفون زنده میماند از آنجا که ممکن است این میکروبها پس از دفن بوسیله کاز انسان سطحی شود و امراض فراگیر خطرناکی تولید کنند شارع مقدس اسلام نبش قبر را بر پیروانش نهی اکید فرموده :

قال امیر المؤمنین (ع) من جدد قبر آ او مثل مثالا فقد خرج عن دین

الاسلام و رواه الصدوق مرسلًا (جدد انما هو من جدد بالعجم معناه
نبش قبر) (۱)

یعنی امیر مؤمنان علیه السلام فرماید هر کس قبر کهنه و پوسیده را مرمت کند
یا نبش کند و یا تصویری و یا مجسمه بسازد از دیانت اسلام بیرون رفته و بت پرستی
پیشه ساخته .

و نیز معلوم گردیده که حشرات بخصوص کرم ها در انتقال این میکربها از عمق
بسطح زمین دخالت عمده دارد این موضوع خطر قبرستانها را بخوبی ثابت می کند
زیرا باکتری هاییکه در اعماق زمین وجود دارند ممکن است بوسیله کرم ها از عمق
بسطح آمده و امراض فراگیر خطرناکی تولید کنند .

برای پیش گیری از انتشار و انتقال میکربها بوسیله حشرات و کرم ها در سطح
زمین شارع مقدس اسلام شستن بدن میت را اول با صابون و یا سدر و سپس با کافور
لازم و واجب دانسته (شستن با صابون و یا سدر برای نظافت بدن میت از میکربها
و شستن با کافور برای جلوگیری از هجوم حشرات) .

اگر چه دستورات فوق لازم است و تا حدی از خطر قبرستان میکاهد ولی شارع
مقدس اسلام آنها را کافی ندانسته و بیرون خود را از ساختن مساجد و مدارس نزدیک
قبرستان نهی فرموده :

عن سماعة بن مهران انه سئل ابا عبد الله عليه السلام عن زيارة القبور و
بناء المساجد فيها . فقال زيارة القبور فلا بأس بها ولا يبنى عندها مساجد (۲)

یعنی سماعة بن مهران گوید از حضرت صادق (ع) راجع بزیارت قبور و بنا نمودن
مساجد قبرستان پرسیده شد فرمود زیارت قبور جایز و بجا است ولی بناء مسجد در
نزدیکی قبرستان امری ناروا است .

(۱) - (باب ۴۳ وسائل صفحه ۱۶۵)

(۲) - (باب ۶۵ صفحه ۱۶۹ وسائل)

(۶۹)

بخش پنجم

بهداشت اغذیه

تولید بیماری در انسان یا از سوء تغذیه است که بیماریهای تغذیه‌می از آن مشتق میشود در این بخش ازدو قسمت بحث میشود . اولاً از اغذیه مانده و فاسد شده ثانیاً مشروبات الکلی .

۱- گوشت قدید : از قدیم الایام معمول بود که گوشت را پاره های بزرگ و نازک تقسیم و خشک کرده و بعد آنرا کوبیده و بکار میبردند . پاره های گوشت اگر در برابر آفتاب خشک شود تا حدی سترون میگردد ولی اگر در سایه خشک شود میکربهای آن نه تنها نابود نشده بلکه محیط مساعدی برای نشو و نما و تغذیه باکتریهای که در هواموجودند خواهد شد البته واضح است استعمال چنین گوشتی کاملاً برخلاف بهداشت میباشد پیشوایان دین اسلام خوردن این قبیل گوشت ها را منع فرموده اند . (۱) يك روش دیگری که سابق بر این نیز معمول بوده آنستکه تکه های گوشت را روی يك لایه نمک خوابانده و در سایه خشک میکردند در این روش رشته های گوشت مقداری نمک جذب کرده بدینوسله تا يك سوم آب خود را از دست میدهند .

عن ابی عبدالله (ع) قال قلت له اللحم یقددو ینذر علیه الملح و یجفف فی الظل فقال لا یاس باسکله فان الملح قد غیره (۴) راوی گوید از حضرت صادق علیه السلام سؤال نمودم که قطعه گوشتی را اگر با آتش قدید کنند و بر آن نمک باشند و در سایه آفتاب خشک نمایند میتوان خورد ؟ فرمود خوردن چنین گوشتی گوارا است زیرا نمک باعث تغییر آن گردیده - امروزه در نتیجه پیدایش زنده گانی نوین مسئله تغذیه طبیعی تغییرات بسیار کرده چنانچه روشهای گوناگون برای نگاهداری خوراکیها معمول شده غذا های کنسرو (A) که بوسائل صنعتی تهیه میشود خصایص اولیه آن تغییر کرده و در نتیجه اینگونه تغذیه اختلالات تغذیه (تروبل آلیمانتر) (B) پیش میآید . تغذیه با این قبیل غذاها شخص را مستعد با ابتلای بیماریها مینماید .

A - Conserve

B - Trouble alimentaire

(۱) - (حلیة المتقین صفحه ۲۷)

(۲) - (وسائل صفحه ۲۸۸)